

Mir Baba Həməznin şəcərəsi və onlar haqqında həqiqətlər (etnoqrafik tədqiqat məqaləsi əsasında)

Yeymur Fatullayev
E-mail: astara.kijabe@mail.ru

Bəşəriyyətə çoxdan məlumdur ki, Azərbaycanın dünyanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biridir. Onun əsrarəngiz təbii-coğrafi şəraiti birnəfəs eradan çox-çox əvvəl bu torpaqda qədim insanların məskən salmasına əlverişli imkan yaratmışdır. 350–400 min il əvvəlki ad insanların yaşadığı "Azx mağarası" ilə yanaşı, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində çoxlu sayda, o cümlədən Cənub ərazisində də yaş Paleolit dövrünə aid edilən dünya əhəmiyyətli tarixi abidə "Buzeyir mağarası" mövcuddur.

Azərbaycan Respublikasının Astara rayonunun "Buzeyir mağarası"nın yaxınlığında yerləşməsi bizə imkan verir ki, bu ərazinin ən qədim insanları yaşadığı ərazilərə aid edək. Belə ki, Astara rayonunun ərazisi də bir çox unikal tarixi abidələri ilə fərqlənir. Lovain, Üti, Sim yaşayış məntəqələrində Tunc dövrünə aid (e.ə. IV min. sonu – II minillik) "Xəzinə yeri", Alaşa kəndi ərazisində Eneolit dövrünə aid (e.ə. VI–IV minilliklər) edilən yaşayış yeri və orada sonradan inşa edilən, yaşı işe indiyə kimi daqiq məlum olmayan "Alaşa qalası", İran İslam Respublikası ilə Azərbaycan Respublikasının sərhəd xəttində 1816,4 metr yüksəklikdə yerləşən, tarixin yadigarı olan "Şindönü qalası", "Zindan qalası" və adlarını çəkəmədiyimiz yüzlarla tarixi abidə mövcuddur. Bu və digər abidələrin öyrənilməsi Azərbaycan tarixinin zəngənləndirilməsi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Əzəmətli "Şindan qalası"nın 7 km şərqində, Astara–Lənkəran şose yolunun 25 km qərbində qədim yaşayış yeri, Sim kəndi yerləşir. İbtidai icma və quldurluq dövrü tarixindən xəbər verən çoxlu sayda dəş abidələr, qurqurlar, epiqrafik abidələr və ərazilə daha da öyrənilməsinə qalmaqdadır. Sim kəndinə dəfələrlə səfərim və tarixçi maraqlarım əzəmətli qəbriستانlarla bağlı rəvayət, inanç və s. məlumatları toplağağa həvas oyatdı. "Şaqıştın...", "Pir-Bitldn", "Şeyx Abdulla" və s. qəbriستانları və ziyarətgahlar haqqında əldə edilmiş məlumatları "Astara rayon məzar abidələri" (1) adlı elmi məqalədə oxuculara təqdim etmişəm.

Əvvəlki məqaləmin davamı olaraq Sim kəndindəki "Kəna-hi" ("Köhnə əkin yeri") adlanan qəbriستانında uyuyan Şeyx Saleh, onun kəçik qardaşı Şeyx Molla Fərac Əfəndi və adları çəkilən şəxslərin salafları və xəlifələri haqqında yeni məlumatları işıqlandırmağa çalışmışam.

"Kəna-hi" ziyarətgahı XVII əsr və ondan sonrakı dövrlərdə kəndə gələn Safəvi şeyxlərinin nəslə və Mir Baba Həməznin övladlarının adı ilə bağlıdır. Tarixin yadigarı olan Sim kəndi şeyxlər dövründə (XVII, XX əsrin əvvəli) yenidən inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuş-

dur. İslam dinini yayan, təbliğ edən Sim şeyxləri dövrünün tarixi şəxsiyyətlərindən biri olan, XVIII yüzüldə moqolların işğal etdikləri ərazilərdə (Azərbaycanın ərdbəbil məhəlnədə) kortsəbil sufi-dənəv ordənlərindən birinin banisi, ordənin və şeyxlər sülaləsinin əli müqəddəs sayılan Şeyx Səfiəddin İshaq əl-Musəvi-əl-Ərdəbilinin (1252–1334?) nəslinə ilə bağlı meydana gəlib.

Rəvayət olunur ki, Sim şeyxlərinin ulu babası Mir Baba Həməzn cəvan yaşlarında ərdbəbil məhəlnəsinə Minavar kəndinə gəlib çöx. Oslan aralıq olan Mir Baba Həməzn kəndə gələnə kimi 4 dilə (arab, kürd, fars və türk dillərində) danışmağı bacarmış. Minavərə məskunlaşandan sonra qısa vaxt ərzində yerli xalqın (tələş xələfinin) dilini də öyrənir. O, ilk vaxtlar kənddə heç kimi tanımadığı üçün özünə gündəlik ruzi qazanmaqdan ötrü nəxriş olub. Bir gün çölkə namaz qılarkən nəxirə canavar hücum edir. Namaz üzərlə nəxriş sanki oğlanı gürməmiş kimi buna heç bir əhəmiyyət verməz. Namazını qılıb qurtardıqdan sonra canavarı qovur. Yerdən qalmaqala çəhd edən yerəli buzova yaxınlaşır. Sonra yaxınlıqdakı süydü ağacının budağında qəbriğayə oxşar iki çubuq görünür. Onları yaramlamsı buzovun sınımsız qəbriğaların yerinə qoyur. Daha sonra barməqlərini tüpürçəyi ilə islədib yerəyə sürtür. Yara bir göz qırpmında sağəlir. Buzov ayağa qalxır və heç nə olmamış kimi otlağağa başlayır. Bütün bunları təsadüfən müşahidə edən bir yerli sakin mücozəyə mat qalaraq kəndə qaçdıqdan sonra gördüklərini camaatda danışır. Ancaq ona heç kimi inanmır. Nəxir kəndə döndükdən sonra Minavər əhli topaqlaş haqqında bəhs olunan buzov kəsir, süydü ağacından yəndüdü iki ağac qəbriğərini oradan çıxarıb. Bundan sonra camaət Mir Baba Həməznin kəramətinə inanır.

Minavərə baş vermış hədisə təzliklə bütün ərdbəbil məhəlnəyə yayılır. Belə bir möcüzəni eşidən Şeyx Səfiəddin İshaq əl-Musəvi-əl-Ərdəbilini Mir Baba Həməznin yanına çəğırdür. Səhbət əsnasında onun böyük kəramət səhəbi, peyğəmbər övladı olduğunu başa düşür. Ona görə də qız Çəbnöz xanımı Mir Baba Həməznə əvəz verir. Mir Baba Həməznin övladları o dövrdən şeyx tituluuna qazanır və bəhs etdiyimiz Sim şeyxləri bu nəsləndir.

Bu tarixi faktları daha da dağıqlandırmək üçün 2003-cü il İyun 2-dən 5-nə qədər İran İslam Respublikası ərdbəbil əstənlərinin müxtəlif yaşayış məntəqələrində, o cümlədən Minavar kəndində arəşmələr aparıb müəyyən etdim ki, Mir Baba Həməznə XIV–XV əsrin qovşağında vəfat edib və Minavar kənd qəbriستانında dəfn olunub.

Mir Baba Həməznin məzarı üzərində ucaldılan məğəbə kənd camaət tərəfindən 1999-cü ildə (hicri-səməsi tarixi ilə 1378-ci ildə) yenidən inşa edilmişdir. Uzunluğu 11 metr, eni 8 metr, hündürlüyü təxminən 3 metr olan bu yeni tikilinin içərisi Mir Baba Həməznin məzarı ətrafında olan daha 12 qəbr abidəsinin üstünü örtüb.

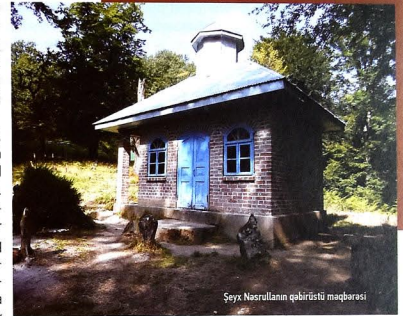
İran İslam Respublikasında onu də öyrəndim ki, Mir Baba Həməznin oğlu Şeyx Mir Ələm atasından daha tez dünyasını dəyişib. Onun məzarı Minavar kənd qəbriستانlığının yerləşdiyi yaməcin yuxarı hissəsindədir. Mir Baba Həməznin böyük kəramətə səhib olan övladlarından biri də Şeyx Mir Əbbasdır. Onun məzarı Mir Baba Həməznə və oğlu Şeyx Mir Ələmdən fərqli olaraq Şimali Azərbaycanca, Astara rayonunun Palikəş inzibəti ərazisinə daxil olan, hazırda heç kəsə yəşəməyə "Pü" kəndinin ərazisində yerləşən Şeyx Nəsrulla ziyarətgahındadır. Mənlərə qəbir, bir hektardan çox əraziyə malik, taməmlə müxtəlif növ qocaman ağaclarla örtülmüş bu ziyarətgahın iki əsas övləyi yuxarıda adları çəkilən şeyxlərdir. Qəbriستانlığın içərisində hər iki övləyinin qəbrü üzərində məğəbə ucaldılıb. Şeyx Mir Əbbas həm də Şeyx Nəsrullanın atasıdır.

Övladı olmaq Şeyx Nəsrulla haqqda öyrənə bildiklərimdən belə aydınlaşdırır, ki, o da özündən əvvəlki şeyxlər kimi böyük kəramət səhəbi olmuşdur. Rəvayətə görə, bir dəfə atası Şeyx Nəsrullanı yanına səsləyir, lakin səv verən olmur. İkinci dəfə səsləyir, yəne də səv-səmir gəlmir. Atasına oslan üçüncü dəfə səsləmək istəyarkən Şeyx Nəsrulla özünü qəpədən içəri salır. Heç vaxt ata oğlunu iki dəfə çəğırməzdi. Ona görə ilə maraqların ki, nə üçün çəğırdi?

Şeyx Nəsrulla atasından üz istəyib deyir: – Ata, mənə birinci dəfə səsləyəndə Kəbədə artıq nəməzəmi qılıb qurtarmışdım. İkinci dəfə səsləyəndə yan yolda idim. Şeyxlə başlı ikinci bir rəvayətə deyilir ki, Şeyx Nəsrulla dostları ilə bulağ başında səhbət edirdi. Onlar: "Kəramətini bizə göstər", – deyə sətsəqlər. Şeyx təsbəhini saya ar. Sırışərsəni bizə təsbəhi apdır. Şeyx: "Təsbəhi evimin yandıkkı bulağdan gətürəcəyəm", – deyib onlara bir yerdə gəlib təsbəhi axar bulağın gözdündən götürür (3).

Mir Baba Həməznin övladlarından Şeyx Müstəfər, Şeyx Əhsən, Şeyx Molla Babanın adlarını tədqiqat aparıldığı ərazilərdə tapınarkən çöxdük. Lakin adlarını çəğırdiyim bu üç şeyxin həyatı barədə heç kəmənd əlavə bir məlumat öyrənə bilmədim.

Səbab budur ki, XX əsr əvvəllərində (1920–38-ci illər) arasında bəhs edən səparələr dövlət məmurları ("NKVD") tərəfindən aparılıb. Bununla belə, Kijaba qəsəbə sakini Məmmədova Xənimmə Şeyx Molla Kəməl qızının verdiyi məlumatdan aydın oldu ki, yuxarıda adı çəkilən Şeyx Molla Babanın eyvəndəli nəvəsi Şeyx Molla Babanın məzarı Astara rayonu Kijaba qəsəbəsinin Buzburdan kəndi ərazisində yerləşən Şeyx Səltən Məhəmməd Zəlanı ("Zolazo") qəbriستانlığında (prof. M.Ə.Məmmədovun fikrincə, "Zolazo" Rüstəmi Zəlan oğludur).



Şeyx Nəsrullanın qəbriستانی məğəbəsi

Adıçəkilən sonuncu şeyxin oğlu Şeyx Molla Kəməl Əfəndinin məzarı işə qonşu Saliva kənd qəbriستانlığında. Şeyx Mir Baba Əfəndi, adından göründüyü kimi, Şeyxlər nəslinin dərəcə təhsil görmüş nümayəndələrindəndir. O, çöçik təhsilini İraqda almış, eyni zamanda şeyx İlahi vergisində, qəybədənibinə kəramətinə malik olmuşdur.

Bu nəslin nümayəndəsi olan Şeyx Əbbasın yanına, əsasən, Astara rayonunun Sim kəndində keçib. Hələ Şeyx Mir Əbbas dövründə Palikəş inzibəti ərazisi, xüsusən "Pü" kəndi və onun ətrafı Şeyxlərin yaşayış yerləridir. Onların Sim kəndində daimi məskunlaşması işə Şeyx Əbbasın və onun övladlarının adı ilə bağlıdır. Digər nəslin nümayəndələrindən fərqli olaraq Şeyx Əbbasın adı əhəlinin qəbriستانlığına da bağlıdır. Hələmi tələməni nəzərə alaraq Şeyx Nəsrullanın atası Şeyx Nəsrulla ilə şəriik işləyib. Sonra kəmənd müxtəlif yerlərdə hər oğlu üçün bir su dəyməni işlətirdi. Səmdə işə, ümmüyyətlə, yəddi belə su dəyməlinin fəaliyyət göstərməsi ətraf əhəliyə məlumdur. Son dövrlərdə həmin dəymənlərdən itkisi, hazırda əpənir. Şeyx: "Təsbəhi evimin yandıkkı bulağdan gətürəcəyəm", – deyib onlara bir yerdə gəlib təsbəhi axar bulağın gözdündən götürür (3).

Mir Baba Həməznin övladlarından Şeyx Müstəfər, Şeyx Əhsən, Şeyx Molla Babanın adlarını tədqiqat aparıldığı ərazilərdə tapınarkən çöxdük. Lakin adlarını çəğırdiyim bu üç şeyxin həyatı barədə heç kəmənd əlavə bir məlumat öyrənə bilmədim.

Səbab budur ki, XX əsr əvvəllərində (1920–38-ci illər) arasında bəhs edən səparələr dövlət məmurları ("NKVD") tərəfindən aparılıb. Bununla belə, Kijaba qəsəbə sakini Məmmədova Xənimmə Şeyx Molla Kəməl qızının verdiyi məlumatdan aydın oldu ki, yuxarıda adı çəkilən Şeyx Molla Babanın eyvəndəli nəvəsi Şeyx Molla Babanın məzarı Astara rayonu Kijaba qəsəbəsinin Buzburdan kəndi ərazisində yerləşən Şeyx Səltən Məhəmməd Zəlanı ("Zolazo") qəbriستانlığında (prof. M.Ə.Məmmədovun fikrincə, "Zolazo" Rüstəmi Zəlan oğludur).

Şeyx deyir:

– Allahın köməkliyi ilə deyə bilərləm.

Sonra göstərilən amin ayələrlərinə bürk bir sap bağlayır, hansı ar pətəyinə olduğunu söyləyib arı nazik.

Haqiqətən də, otaqdan qaçıbın biçinçilər Şeyx Salehin nişan verdiyi ar pətəyinə yənina gələndə ayəninə sap bağlanmış arını pətəyin qabağına uçuşan götürür.

Şeyx Abbasın kiçik oğlu Şeyx Molla Fərcə Əfəndi də dövrünün təhsil almış şeyxlərinin biri olub. O, ilk təhsilini Ərdəbilində (İrandə) almışdır.

Şeyx Molla Fərcənin 90 yaşlı nəvəsi Şeyx Molla Mirhəsənin süyədləklərindən bəla məlum oldu ki, 4–5 yaşlarında otların başını onu düzə tuturdu, başına əl sürtüb azizlər, oxuduğu "Fəthi", "Xülas" və sair Qur'an surətlərini əzbərliylə təkrarlamayı tapşırırmış. Şeyx Molla Mirhəsənin babası haqqında əl içində gənç yayılan, anası Şərabunna minən dəfələrlə eşitdiyi bir hədisini xatırlayaraq deyir:

– Bir dəfə Ərdəbildə qonaq olarkən gənç şeyx namaz qılıdığın sonra ev sahibindən icazə alıb Qurani-Kərimin mübarək surələrindən

birini Allah yolunda oxumağa başlayır. Oxuyub qurtardıqdan sonra "Müqəddəs kitab"ı hələ yerinə qoymamış eşidir ki, ev sahibəsi nədənlik edən uşağına acıqlıblan deyir:

– Oğlum, dinc otur. Conağımız "Yasin"i'n (Qurani-Kərimin surəsi) qol-qoçunu necə sındırırsan, mən də sənini qol-qoçunu eləcə sındırıram.

Bu deyənlərini eşiten cavan şeyx ev sahibini eyahmədən başa düşür ki, "Yasin"i yaxşı oxuyub. O həç bir söz demədən bir gün sonra Sıma qaçdır. Bir müddət sonra isə evdəkilərlə xudahafizləyir İraqa təhsil almağa gedir. Şeyx Molla Fərcə 25 il dini və dünyvi təhsil aldıqdan sonra əfəndi rütəbasi ilə vətəninə dönr.

Doğma kəndə qaçıldıqdan sonra evlərinin yaxınlığında, Şeyx Abdulla türbəsinin bir neçə metrliyində məscid tikdirir (sonunda bərpa olunan məscid idi əhalinin istifadəsindədir) və atəf kəndlərdən yənina gələn yüzlərlə şagirdinə din və şəriət haqqında biliklər öyrədir. Firdovsinin "Şahnəmə", Sədimin "Gülüstan" və "Bustan", Nizami Gəncəvinin və Məhəmməd Füzulinin divanlarından dərs deyir.

Palıkaşın Molla Nəfə Əfəndi, Təngərdiz kəndindən Mir Yahya,

Pıykanərdiz kəndindən Molla Əmir, Astara rayonu Gilgün (Xıçso) kəndindən Şeyx Molla Osman Şeyx Fətulla oğlu və b. öz dövrünün dini biliciləri Şeyx Molla Fərcə Əfəndinin məktəbində təhsil almışlar.

Şeyx Molla Fərcə Əfəndi 107 yaşında (1915-ci ildə), həyat yoldaşı Şinəoz xanımı isə XX əsrin ilk illərində Sım kəndində dünyəsini dəyişmişlər.

Sım kəndində olan "Kəna-hi" ziyarətgahında Şeyx Saleh, Şeyx Molla Fərcə Əfəndi ilə yanaşı, daha iki qardaşı – Şeyx Məmmədəli Şeyx Sovqat uyuyur. Şeyx Molla Fərcənin iki nəvəsi – Şeyx Məmmədəli və Şeyx Molla Əzizəğənin də məzarı bu ziyarətgahdadır. Digər iki nəvəsi – Şeyx Hafis II Dünya müharibəsində həlak olub, Şeyx Molla Mirhəsə isə 2003-cü ilin 22 yanvarında vəfat edərək yarım əsrdən artıq yaşadı. Kijabə qəbəsindəki Zəlzələ ziyarətgahında dəfn olub.

Şeyx Molla Fərcə Əfəndinin dörd oğlu – Şeyx İsa, Şeyx Musa, Hacı Şeyx Əhməd və Şeyx Molla Abbas Saliva kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırılmışdır.

Hacı Şeyx Əhməd XX əsrin ilk illərində, Şeyx Molla Abbas isə 1925-ci ildə dünyəsini dəyişib.

Şeyx İsa və Şeyx Musa isə represiyaya qurbanları olmuşlar. Onlar yaşadıqları Saliva kəndinin şərqindəki düzənlikdə dövrünün 38 nəfər nüfuzlu adam, şeyx və mollası ilə birlikdə 1937-ci ildən sonunda, həminəzə çərəyimizə yeyib, suyumuz içib, vətənimizə ən yüksək vəzifələrdə çalışan və biza xəm çıxan ermənilərin xyanəti nəticəsində "NKVD" tərəfindən güllələnmişlər.

Saliva kənd qəbiristanlığında uyuyan müqəddəslərin çoxluğuna baxmayaraq ziyarətgahın əsas piri Hacı Şeyx Əhmədin məzarı hesab olunur. Onun məzarı yanında bir şümsəz ağacı da bitib ki,

yarım əsrdən çox burada kök salmasınə baxmayaraq çoxalmır və böyümür.

"Zəlzələ" qəbiristanlığında uyuyan Şeyx Şəmsi də Mir Baba Həmməzin böyük kəramət sahibi övlədlərindən biridir.

135 il ömrü sürmüş, beş əhdi sahibi Şeyx Şəmsinin həm də yuxarıda adları çəkilən şeyxların amisi oğlu olduğunu öyrəndim. Sabir Fətullayevin atası Şeyx Molla Mirhəsədən eşidilənləri bu yaxınlıqı bir daha təsdiqləyir. O, 1969-cu ildə olmuş bir əhvalatı belə xatırlayır: "Rəməzan bəyərımı idi. Ailəmizlə birlikdə "Zəlzələ" türbəsinə ziyarətə getmişdik. Yuxarı qəbiristanlığında təpənin üstündəki qəbrı ziyarət etdikdən sonra atəm bizi məzar ətrafına toplayıb dedi:

– Bu məzar böyük kəramət sahibi olan amioğlumuz Şeyx Şəmsininidir. Atəm Şeyx Molla Abbas ömrünün son çağında vəsiyyət elədi ki, nə vaxt övlədlərim hökumət işində çətinə düşərsə, gəlsin Salivaya məzərinin mənişə. Qəbirim sol tərəfində dayanıb dərindən, əzəmətinə desin. Mən siz eşidəmə. Əgər sizə qarşı haqsızlıq ediləbsə, cərdüzün köməyiniz olar, qələbə qazanarsınız. Birdən Salivaya gəlmək sizin üçün çətin olsa, onda "Zəlzələ" də bizim amioğlumuz Şeyx Şəmsinin məzarına başına gədir. Məna danışacaq olursunuz ona dəyarsınız. O mənə qardaşdır. Amma məzar başına ağlayamazsınız. Yoxsa göz yaşlarınız sizin üzünüzlə görməyə imkan verəz.

Rayonun Burzubənd kənd sakini Hidayətov Yədulla Musa oğlunun verdiyi məlumat görə, Şeyx Şəmsinin dörd amisi və özündən yaşca balaca Şeyx Lətif adlı qardaşı olub. Atası Şeyx Məhyəddin əvvəllər Astara rayonunun Ovala kəndində yaşayırmış, sonra qardaşları ilə birgə qonşu Burzubənd kəndinə köçmüşdür.

250–300 il əvvəl bu ərazidə yaşayan tayfa ağsaqqalı Şeyx Şəmsi vəfat etdikdən sonra qəbiristanlığın yuxarı başında, təpənin üzərində qoyulan məzar ziyarətgahı xalın əhalinin incə yerinə çevrilib. Otlar və qarayara xastəliklərinə mütbəla olan şəxs şeyx məzarı başında Allahdan imdad dilənə, tezliklə şafə tapar (4).

Çox məzar başına gələnlər körpəsi yeni dünyaya gəlmiş anələdir. Hələ uşaq ilin övlədlərini ziyarətə gətirirlər ki, bir çox xastəliklərdən Allahın izni ilə ömrüboyu hiş olunsunlar.

1993-cü ildə 16 may tarixində şeyx nəslindən onların köməyi ilə məzarın üzərində mağəbara ucaldı. Mağəbara şeyx qəbrı ilə yanaşı, daha üç nəməlum qəbrin də üstünü örtmüşdür.

Mir Baba Həmməz nəslinin böyük kəramətə sahib digər bir övlədi Şeyx Əbdülbəqir Əfəndidir. Şeyxin Miki kəndində fəaliyyət göstərən ev-məzəyində olarkən onu da öyrəndim ki, ən məxus kitab və əlyazmalar tələbə burada yox, həm də Respublika Əlyazmalar Fondunda saxlanılır.

Astara rayonunun Miki kəndində anadan olmuş, İraqda çoxillik dini və dünyvi təhsil almış, riyaziyyat, münəccimlik, ilahiyat, tarix və s. elmlərə dərinlikləndən Şeyx Əbdülbəqir Əfəndi 85 yaşında (1851–1936-cı il) yənsədə doğulduğu kənddə vəfat etmişdir (5). Şeyx vəsiyyətinə görə, məzarı Miki kənd qəbiristanlığında (Baba Məmməd qəbiristanlığı) və atəf əhalinin ziyarətgahına çevrilmişdir.

Eynəq. Həzrədə qarəradə adı çəkiləmə şeyxların xətrənsi ilə bağlı etnoqrafik tədqiqat davam etdirilir. ◀

Ədəbiyyat:

1. Lankaran Dövlət Universiteti tələbələrinin VIII elmi konfransının materiallarından (29–30.04.2003-cü il).
2. Azərbaycan tarixi, I cild. Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı–1994, 392 sh.
3. Gülnəra Bəsalı, "Nura qarlı olmuş Astaram", Bakı–2004, 139 sh.
4. Ekolojiyə, Fəlsəfə, Mədəniyyat, Elmi məqalələr məcmuəsi, 30-cu buraxılış, Bakı, "Adliyyə" nəşriyyatı – 2002, 74 sh.
5. Aqil Yaqub, "Şeyx Əbdülbəqir" (poema), Bakı: "Harbi nəşriyyat", 1999-cu il, 2-ci səh.

Rəzəmə

В статье идет речь об исторических фактах, о генеалогии прадедушки Симыхших Шейхе Мир Бабы Гамзы, обладающим большим великодушием. В народе распространены много преданий о Шейхе Мир Аламе, Шейхе Мир Аббасе, Шейхе Насруллахе и много других. Изучение жизни и деятельности исторических личностей, указанных в статье сыграет важную роль для обогащения истории Азербайджана.

Ключевые слова: шейх, генеалогия, кладбище, святые места, памятник.

Summary

This article deals with the great grandfather of Sim Sheikhs Mir Baba Hamza's genealogy and historical truths about them. Being the master of generosity Mir Baba Hamza's children had lived the territory of Ardabil, the region of South Azerbaijan and in Astara, the district of Azerbaijan Republic. Nowadays the continue living there. A lot of historical legends spread among people about Sheikh Mir Alam, Sheikh Mir Abbas, Sheikh Nasrullah and others from this genealogy.

To study the life of the historical figures mentioned in the article assume great importance for the enrichment of Azerbaijan history.

Key words: Sheikh, genealogy, the cemetery, sanctuary, monument.

Mir Baba Həmməzin səcərəsi:

